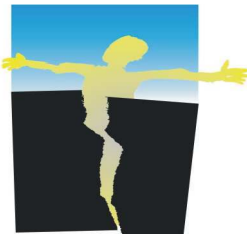

HELSINKI Bulletin

Helsinki Committee for Human Rights in Serbia

Rige od Fere str. #20, 11000 Belgrade, Serbia
tel./fax +381 11 30 32 408; e-mail office@helsinki.org.rs
www.helsinki.org.rs

Nº 57 • Februar 2010

Konsolidacija kosovske države i reakcije Beograda

Nakon proglašenja nezavisnosti, Kosovo je ušlo u fazu konsolidacije državnosti, što Srbija po svaku cenu želi da spreči. Zato je Beograd svoju diplomatsku energiju prevashodno i usmerio na lobiranje protiv daljeg međunarodnog priznanja Kosova. Odluka da se od Međunarodnog suda pravde u Hagu traži mišljenje o legalnosti odluke o nezavisnosti je takodje u toj funkciji.

Medjutim, pravi cilj Beograda je da obnovi pregovore sa Prištinom i tako postavi pitanje podele Kosova (tj. severa Kosova koji bi pripao Srbiji). Stoga se teza o Velikoj Albaniji sve češće provlači kroz sve srbijanske medije koji se pozivaju na Galupovo istraživanje po kojem većina Albanaca (70 odsto) smatra da Kosovo i Albanija treba da se ujedine, dok oko 47,3 odsto ispitanika na Kosovu i 39,5 u Albaniji veruje da će se to i desiti u bliskoj budućnosti. Istoričar Čedomir Antić smatra da je sasvim logično da Albanci traže nešto tako.¹ Ovakvo

uvažavanje albanskih pretenzija od strane Beograda u suštini se koristi kao argument za slične zahteve na srpskoj strani, odnosno za podelu Kosova (kao i za trajne aspiracije u odnosu na Republiku Srpsku).

Ovaj strateški cilj nije nov - na sceni je više decenija. Međutim, nakon 1999. godine njegov fokus je pomeren na sprečavanje integracije severnog dela Kosova. To je očitio iz brojnih radova tzv. srpskih nacionalnih stratega. Tako Dobrica Ćosić priznaje da su Kosovo i Metohija „izgubljeni“, ali ističe da Narodna skupština Srbije „bez protesta gubi etničku teritoriju najmanje 46 kilometara dubine Srbije uz Ibar sa južnim rudnim delom najveće srpske planine Kopaonik“.

---

¹ <http://www.blic.rs/Vesti/Tema-Dana/38648/Kosovo-paravan-za-pljacku-drzave>

Kako kaže, Albanci anektiraju srpsku etničku teritoriju na nekim mestima do srpsko-turske granice važeće do Berlinskog kongresa 1878, „a Srbi čute i sanjaju Evropu bez granica“.²

U tom smislu indikativan je i najnoviji tekst Svetozara Stojanovića, jednog od ključnih nacionalnih stratega. On, naime, potvrđuje nameru za podelu Kosova i ističe da je „nastavljanje sa praktičnim povezivanjem većinskoserpskog dela Kosmeta sa Srbijom kao svojom državom, po svemu sudeći, najvažniji posao“. Stojanović, međutim, podvlači da to ne znači „da treba prestati sa insistiranjem na pripadanju celog KiM Srbiji i na potrebi uspostavljanja sigurnosti za naše stanovništvo u enklavama okruženim Albancima, traganju za nestalim sunarodnicima, povratku interno raseljenih i izbeglica, očuvanju crkava, manastira i spomenika naše kulture, vraćanju ili barem kompenzaciji za uzurpiranu imovinu“. To bi trebalo, kako kaže, zvati politikom podele kontrole na Kosmetu, a ne njegovom teritorijalnom podelom. Vredelo bi, dodaje, razmisliti o eventualnom amandmanu na Ustav Srbije, kojim bi se većinski srpski deo direktno uključio u nju, dok bi daleko najveći deo KiM i dalje bio tretiran kao „suštinski autonoman“.³

---

² Uvodnik „Možemo više nego što možemo“, Pečat, 5. februar 2010.

³ Svetozar Stojanović, *Savremeni svet – Velike sile i velikomali srpski narod*, www.nspm.rs 24. januar 2010.

Pokušaj zvaničnog Beograda da ubedi Zapad da je pitanje Kosova još uvek tačka na kojoj srpski nacionalisti ugrožavaju vladu, pokazao se uspešnim. Tako se od Srbije nije tražilo priznavanje Kosova i gledalo joj se kroz prste za mnoge nedoslednosti. U suštini, međunarodna zajednica, posebno SAD i EU, je do sada tolerisala spoljnu politiku Srbije, jer je verovala da je šef diplomatije Vuk Jeremić, kada je reč o Kosovu, na međunarodnom planu štitio predsednika Borisa Tadića od napada nacionalista. Prvenstveno zbog toga „progutana“ je i inicijativa Srbije u UN o traženju mišljenje od Međunarodnog suda pravde o legalnosti nezavisnosti Kosova, uz pretpostavku da to znači skidanje kosovskog pitanja sa političke agende.⁴

Međutim, sve su učestalija upozorenja koja se odnose na bahato ponašanje ministra Vuka Jeremića. Najnovije je stiglo od Jelka Kacina izvestioca za Srbiju Evropskog parlamenta, koji je kritikovao

---

⁴ waz.euobserver.com.

Jeremića zbog izjave da je u procesu evropske integracije "lopta prebačena u dvorište EU", poručivši mu da se "ne radi o fudbalu, već o budućnosti Srbije". "Ne ulazi EU u Srbiju, već se Srbija priključuje EU. Sve dok gospodin ministar bude mislio da je njegov zadatak da komentariše fudbalsku utakmicu - neće biti ministar spoljnih poslova na zadatku i nivou približavanja Srbije EU", rekao je Kacin.⁵

Jeremić je još više je kritikovan zbog povlačenja srpskog ambasadora iz Podgorice nakon što je Crna Gora uspostavila diplomatske odnose sa Kosovom, kao i zbog neodmerenih izjava povodom posete hrvatskog predsednika Stjepana Mesića Prištini 8. januara 2010.

Pokušaj Srbije da arbitrira u svim odnosima u regionu nije naišao na pozitivne reakcije u međunarodnoj zajednici, jer se takvo ponašanje percipira kao nekonstruktivno i kao gubljenje vremena za sve aktere u regionu, a posebno za samu Srbiju. Međutim, srpski nacionalisti upravo i pokušavaju da uspore proces približavanja EU i u tom smislu ponašanje Vuka Jeremića oslikava takav stav.

---

⁵ <http://www.srbijanet.rs/vesti/vesti-iz-zemlje/43377-kacin-kritikovao-vuka-jeremica.html>.

Beograd je za odbijanje Strategije o integraciji severa Kosova dobio „odgovor“ Albanaca sa juga Srbije. Jakup Krasnići, predsednik Skupštine Kosova, je izjavio da ako Srbi sa severa Kosova žele otcepljenje treba da znaju i da su Albanci iz Preševa i Bujanovca spremni na priključenje Kosovu. Smatra da razmenu teritorija „treba uraditi sporazumno i uz saradnju, ne samo sa ovdašnjim Srbima nego i sa političarima u Beogradu“⁶. Ova izjava ukazuje da će Beograd, koji inače jug Srbije drži pod stalnim „nadzorom“, biti suočen sa novim pritiscima i to za deo teritorije koji oduvek smatra strateški važnim. Milorad Ekmečić, istoričar i ideolog bosanskog rata, tvrdi da onaj ko drži Preševsku dolinu kontroliše Makedoniju, odnosno da je hegemon Balkana.

Sever Kosova i paralelne institucije

Nakon proglašenja nezavisnosti, paralelne institucije i podeljenost Kosova najveći su izazov konsolidaciji državnosti Kosova. Paralelne strukture su osnažene u periodu 2004-2008. godine, u vreme kada je premijer Srbije bio Vojislav Koštunica. Srbija je tada odvajala ogromna sredstva za Kosovo za koja nije postojala inspeksijska kontrola. Budžet za Kosovo do ove je godine predstavljao strogo čuvanu državnu tajnu, što je omogućavalo korupciju širokih razmera. Sredstva koja su izdvajana za Kosovo nisu trošena namenski.⁷ Vlada Srbije je odlučila da

---

⁶ www.B92.net , 10.februar 2010.

⁷ Kosovo je decenijama izgovor za pljačku građana cele Srbije.

u 2010. godini dodatno smanji sredstva za Kosovo (ove godine izdvojeno je nešto više od 40 miliona eura), što svedoči da Srbija nije u stanju da finansijski prati vlastitu politiku na Kosovu, odnosno da plaća paralelne institucije i ljude koji su nosioci politike podele.

Paralelne strukture na Kosovu su opstale i nakon proglašenja nezavisnosti Kosova (februar 2008). Osim severne Mitrovice koja je bila i ostala strateška tačka za podelu Kosova, Srbija je investirala značajna sredstva i u neke enklave južno od Ibra, posebno u regionu opštine Štrpce, tj. planinskog skijaškog centra Brezovica. Međutim, fokus je bio na severnoj Mitrovici koja već deset

---

Fiktivni projekti i nepostojeće investicije su jedan od načina potkradanja državne kase. Najbolji primer za to je navodno čišćenje korita reke Gračanke. Ovim projektom budžet Srbije počišćen je za 11,7 miliona dinara, a kod koga je novac završio, tačno se ne zna.

Projekat Vlade Kosova o čišćenju Gračanke neko je vešto iskoristio, prepisao i dodao u naziv projekta i reč "sanacija" i podneo ga Vladi Srbije. Ona je početkom 2007. projekat odobrila, a novac je isplaćen i podeljen. Tim opljačkanim novcem pojedinci potom kupuju stanove i druge nekretnine po Srbiji, finansiraju se stranačke aktivnosti... Goran Arsić, načelnik Kosovskog okruga, navodi da je za rekonstrukciju puta Laplje Selo - Gračanica, dužine pet kilometara, izdvojeno 63,7 miliona dinara, iako je u prethodnom periodu u više navrata taj put rekonstruisan., a u opštini Kosovo Polje izdvojeno je 12,5 miliona za kanalizaciju u selu Kuzmin, iako je ostalo da se uradi samo nekoliko stotina metara puta. U selu Batuse je za oko dva kilometra kanalizacione mreže izdvojeno 12.302.000 dinara (cena jednog metra pod najtežim uslovima maksimum 30 eura).
<http://www.blic.rs/Vesti/Tema-Dana/38648/Kosovo-paravan-za-pljacku-drzave>.

godina uživa status ničije zemlje, jer se tamo ne poštuju ni zakoni Srbije, ni zakoni Kosova. Odsustvo granične kontrole između severne Mitrovice i Srbije, nefunkcionalno sudstvo i policija doveli su do toga da sever Kosova postane jedno od glavnih centara korupcije i organizovanog kriminala na Balkanu.

Proevropska vlada i pitanje Kosova

Proevropska vlada (od maja 2008) je uočljivo promenila politiku prema Kosovu. Mada je na spoljnopolitičkom planu Kosovo i dalje ostalo tema od posebnog interesa za Srbiju, činjenica je da je Srbija napravila nekoliko strateških, ali i tehničkih koraka, kada je reč o Kosovu. Najpre, Srbija je definisala neku vrstu izlazne strategije tako što je pitanje statusa prebacila na Međunarodni sud pravde u Hagu. Takođe, Boris Tadić i Vlada Srbije (uključujući i SPS) u 2009. godini potpisali su ključni dokument - Sporazum MUP sa EULEX. Ovaj sporazum je *de facto* priznao (međunarodnu) granicu sa Kosovom, jer se njime uspostavlja kontrola carine i bezbednosti.

Zahtev Srbije za status kandidata u EU stvara novi kontekst - jer, kada Srbija postane i zvanično kandidat, mogu se očekivati njeni dodatni koraci ka uvažavanju nove realnosti. Primena sporazuma MUP sa EULEX suštinski menja odnos snaga na terenu, jer primorava Srbiju na ustupke koji su predviđeni sporazumom.

Problem paralelnih struktura još uvek postoji. Međutim, počeo je praktično da se rešava sam od sebe nakon lokalnih izbora na Kosovu, održanih 15. novembra 2009. godine svuda, osim u severnoj Mitrovici. Uprkos velikim opstrukcijama, srpska zajednica je ostvarila solidnu izlaznost, što je dodatno dovelo u pitanje ionako nefunkcionalne

paralelne institucije. Tako je 15. januara 2010. godine, nakon deset godina paralelne vlasti u opštini Štrpci, novo rukovodstvo bez većih incidenata preuzelo lokalnu vlast u opštini. Lokalnu vlast su formirale Samostalna liberalna stranka i Demokratska partija Kosova Hašima Tačija. Za predsednika opštine Štrpce (gde Srbi čine 70 odsto populacije) izabran je Bratislav Nikolić. Samo dan ranije ministar u vladi Srbije Goran Bogdanović proteran je sa teritorije Kosova zbog nepoštovanje procedure i političkog angažovanja.

Reakcije Beograda na izlazak Srba na lokalne izbore bile su izuzetno blage. Naime, osim izjava nekoliko opozicionih lidera, predstavnici vladajućih stranaka, praktično se nisu javno oglasili povodom preuzimanja opštine Štrpce koja se tretirala kao izuzetno značajna zbog svog ekonomskog potencijala. Na proterivanje ministra za Kosovo zbog nelegalnog ulaska, premijer Srbije je reagovao tako što je pozvao nekoliko ambasadora na konsultacije tokom kojih je uložio zvanični protest.

Strategija za integraciju severnog Kosova

Međunarodna zajednica je napravila plan za integraciju severnog dela Kosova u institucije Republike Kosova. U dokumentu koji nosi naslov "Strategija za sever Kosova" stoji, između ostalog, da je decentralizacija, odnosno formiranje zasebne opštine Severne Kosovske Mitrovice, najvažniji korak u nastojanju Prištine da uspostavi vlast nad severom. Ideja autora je da se Srbima u tom delu Kosova pokaže da će imati koristi od decentralizacije, odnosno da se akcenat stavi na "praktične koristi" od decentralizacije kako bi se prevazišao najveći problem - "doživljaj da osnivanje nove opštine Severna Mitrovica označava i prihvatanje

nezavisnosti Kosova". U tekstu se takodje navodi da bi Priština trebalo da "snažno podrži Srbe voljne za saradnju" i da obezbedi sredstva kojima bi ojačala "umerene političke faktore na severu Kosova".

Prema zamisli vlade u Prištini, opština Severna Kosovska Mitrovica trebalo bi da počne da funkcioniše nakon izbora za opštinsku skupštinu, koji su planirani za maj 2010.

Dokument predviđa da odmah počnu pripreme za konstituisanje te opštine, tako što će Međunarodna civilna kancelarija (ICO) imenovati pripremni tim i otvoriti kancelariju u naselju Bošnjačka Mahala u severnom delu Mitrovice, gde žive i Srbi i Albanci. U istim prostorijama trebalo bi otvoriti i Kancelariju za zajednice Vlade Kosova i početi sa postepenim proširivanjem ovlašćenja ovih tela.

"Strategija za sever" takodje predviđa pojačano prisustvo Kosovske policijske službe na severu Kosova, osnivanje sudova i potpuno preuzimanje kontrole nad dva carinska punkta prema Srbiji. Autori dokumenta navode da bi posle uspešnog formiranja opštine Severne Kosovske Mitrovice i njene integracije u sistem Kosova, sličan mehanizam bio primenjen i za integraciju još tri opštine na severu u kojima Srbi čine većinu -- Zvečana, Leposavića i Zubinog Potoka.

U tekstu se kaže da najveću prepreku za realizaciju ove strategije predstavlja zvanični Beograd "koji podržava paralelne institucije i vrši pritisak na kosovske Srbe da ne učestvuju u kosovskom sistemu". Ekonomska kriza u Srbiji, dodaju autori, predstavlja pogodan trenutak za realizaciju plana o reintegraciji, jer je vlada Srbije u budžetu smanjila izdvajanja za kosovske Srbe. Navodi se i da srpske "paralelne" institucije koje ne priznaju vladu u Prištini treba marginalizovati i istovremeno zatvoriti kancelarije UNMIK, a pojačati angažman Evropske unije, preko EULEX. U dokumentu se kaže da bi EULEX trebalo bi da otvori kancelarije na severu i angažuje veći broj prevodilaca, vozača i drugog osoblja iz redova kosovskih Srba, kako bi se poboljšala komunikacija sa srpskom zajednicom.

Reakcije Beograda na Strategiju

Strategija je naišla na krajnje negativne reakcije u Beogradu, što ukazuje na to da je cilj integrisanje severnog dela Kosova u Srbiju i dalje na snazi. Državni sekretar u Ministarstvu za KiM Oliver Ivanović rekao je da bi "međunarodna zajednica morala da vodi računa o svojim potezima na severu, jer Mitrovica nije isto što i Gračanica i Štrpci"⁸. A ministar za Kosovo Goran Bogdanović je rekao da je najava strategije za integraciju srpske zajednice neprihvatljiva za srpsku zajednicu i da vodi destabilizaciji severa⁹.

Indikativna je i izjava ministra odbrane u Vladi Srbije Dragana Šutanovca: „Svaka strategija koja ne

uključuje saradnju nealbanskog stanovništva i nasilno nameće rešenje za opštine gde su Srbi većinski zastupljeni nije dobrodošla". Međutim, ministar je naglasio da "se situacija pomno prati, kao i ostala dešavanja na severu" i da veruje da će se samo diplomatskim putem prevazići problem¹⁰. Izjava ministra Šutanovca svedoči o tome da je zvanični Beograd ipak oprezan u ovoj situaciji i da se može očekivati kooperativnost i u slučaju severa Kosova.

U Kosovskoj Mitrovici je 4. februara održan Sabor Srba sa Kosova zajedno sa SPC, na kojem je kategorički odbačen plan Pitera Fejta i Hašima Tačija o „integraciji severnog dela Kosova i Metohije“. Takodje su izneta očekivanja da će Beograd odbraniti srpske nacionalne interese na Kosovu i ojačati paralelne institucije koje bi se oduprle planovima međunarodne zajednice.¹¹ Zatraženo je da Skupština Srbije usvoji rezoluciju o ostanku Kosova unutar Srbije. Marko Jakšić, potpredsednik Skupštine Zajednica opština KiM, je posebno istakao da „nema nezavisnog Kosova bez pomoći Beograda“, dok je Vladika Artemije uputio kritike zvaničnom Beogradu zbog „deobe Srba na Kosovu“.

Na Saboru su učestvovali i predstavnici DSS, NS i SRS, Miloš Aligrudić, Velimir Ilić i Dragan Todorović, odnosno predstavnici konzervativnog bloka, koji koriste Strategiju o integraciji za mobilisanje Srba protiv vlade kako bi isprovocirali vanredne izbore.

⁸ www.b92.net.

⁹ <http://www.e-novine.com/region/region-kosovo/34271-Odbacena-strategija-sever.html>.

¹⁰ www.blic.rs

¹¹ Izvor: www.e-novine.com.

Intenziviranje priprema kosovske vlade i ICO za integraciju Srba

Međunarodna upravljačka grupa za Kosovo (članice su zemlje koje su priznale Kosovo) podržala je plan za integraciju severnog Kosova u prištinske institucije, koji je iznela Međunarodna civilna kancelarija. Na sastanku u Beču, 8. februara, pozvala je sve strane, uključujući i Srbiju, na "konstruktivnu ulogu u tom značajnom procesu kako bi se obezbedili bolji životni uslovi na severnom Kosovu". U Beču je takodje zaključeno da je u poslednje dve godine postignut "značajan napredak" u sprovođenju Ahtisarijevog plana, te da je teritorijalni integritet Kosova "istinski povezan sa regionalnom stabilnošću".¹²

Medjutim, zvaničnici Srbije su odbacili taj plan i ocenili da je opasan po regionalnu stabilnost. Potpredsednik Vlade Srbije Božidar Đelić je izjavio da Srbija ne priznaje Međunarodnu upravljačku grupu, da je ona nelegalna, a da su njeni zaključci ništavni.¹³ Oliver Ivanović je povodom sastanka u Beču izjavio da Piter Fejt „frizira” rezultate i pokušava da se predstavi uspešnijim nego što jeste. On je podsetio da se UNMIK neće povući sa Kosova jednostranom odlukom pojedinca ili grupe zemalja i da na snazi ostaje Rezolucija 1244. „U SB UN se takva odluka ne može doneti i mislim da Piter Fejt mora da razmisli i o svom budućem poslu”.¹⁴

Dušan Janjić iz Foruma za međuetničke odnose je povodom Strategije izjavio da je Fejt lobista koji se bori za jačanje uticaja Prištine na celoj teritoriji Kosova i da je njegova "strategija" deo tih napora. Beograd ne treba da se bavi Fejtom, da mu podiže rejting kao nekad Džejsmu

Lajonu, već da konačno otvori dijalog sa Briselom o KiM. Srbija mora da se izbori da se Kosovom bavi Evropska komisija, a ne Fejt, kako se ne bi ostvarila njegova pretnja da uslov ulaska Srbije u EU bude priznavanje Kosova".¹⁵ Dušan Janjić ističe da je Fejt mnogo opasniji u Briselu nego na KiM. „On govori ono što većina u EU misli, a to je da je politika Beograda u krizi. To Briselu otvara prostor da, zbog krize u koju je zapala i politika Unije prema KiM, Beogradu nametne da bira između Unije i Kosova. Za očekivati je da će se naći nekoliko država-članica koje će uskoro kao uslov za ulazak Srbije u EU postaviti priznavanje Kosova. Beograd bi trebalo da odgovori kontratezom: u Uniju ulazimo svakako, ali po modelu Kipra, što, čini se, šef srpske diplomatije Vuk Jeremić i pokušava da uradi“, kaže Janjić.¹⁶

Piter Fejt je već imenovao 14 članova Pripremnog tima za severnu Mitrovicu, koji će pripremiti resurse, sredstva i administrativnu strukturu za funkcionisanje nove opštine Severna Mitrovica. Specijalni predstavnik EU, Piter Fejt, najavio je i osnivanje TV kanala koji će svoj program emitovati na manjinskim jezicima, ali i osnivanju srpskog TV

¹² www.B92.net, 8. februar 2010.

¹³ Ibid.

¹⁴ Politika, 9. februar 2010.

¹⁵ Press, 26. januar 2010.

¹⁶ Danas, 3. februar 2010.

kanala. Član 3. Aneksa 2. plana Martija Ahtisarija, koji se odnosi na prava zajednica, navodi da će "Kosovo preuzeti sve mere koje su potrebne da bi se osigurao međunarodni plan frekvencija koji omogućuje kosovskim Srbima pristup licenciranom nezavisnom televizijskom kanalu na srpskom jeziku na celom Kosovu".

Kosovske bezbednosne snage (KBS) treba da preuzmu odgovornost za zaštitu verskih i kulturnih spomenika. Pod njihovom zaštitom biće pravoslavni manastiri, crkve, spomenici i druga obeležja kulture i istorije. Pozivajući se na izvore u NATO, prištinski dnevnik na albanskom jeziku "Koha Ditore" piše da je spomenik na Gazimestanu medju prvim spomenicima na Kosovu koji će biti pod zaštitom KBS. Od dolaska NATO snaga na Kosovu 1999. godine svi najznačajniji spomenici srpske kulture i istorije bili su pod zaštitom KFOR.

Kosovski Srbi, međjutim, ističu da se još nisu stekli uslovi da KBS preuzme zaštitu srpskih manastira i da nisu isti bezbednosni uslovi na različitim lokacijama, jer su neki manastiri, poput Gračanice, u okruženju svojih vernika, odnosno Srba.

Vlada Kosova je izdvojila 2.1 milion eura za nekoliko kapitalnih projekata u opštinama Štrpce i Gračanica. Raseljenim Srbima se sve više izlazi u susret, izmedju ostalog, i tako što se organizovano vode u posete pravoslavnim grobljima na kojima neki nisu bili i po deset godina. Organizovani povratak Srba se, takodje, odvija nesmetano. Tako je, na primer, 17 povratničkih porodica dobilo ključeve novih stanova u Lapljem Selu. Osim raseljenih koji su se vratili iz Srbije, ovim projektom stanove je dobilo još 36 srpskih porodica koje su živele kao raseljena lica u raznim mestima unutar Kosova. Prema podacima

UNHCR, do sada se na Kosovu vratilo oko 20.000 raseljenih i izbeglih lica.

Medjunarodni akteri i konsolidacija kosovske države

Srbija se u svojoj strategiji prema Kosovu u velikoj meri oslanjala na Rusiju i njenu podršku, posebno otkako je kosovsko pitanje prenela na UN. Medjutim, ruska podrška očigledno ima i drugu dimenziju o kojoj Srbija malo vodi računa. Reč je o tome da Rusija i sama pokušava da nadje modus vivendi sa SAD i EU, i da podrška u vezi Kosova može lako da nestane. Okolnosti su se promenile, a time i suština ruske podrške. Tako je stalni predstavnik Rusije pri NATO Dmitrij Rogozin izjavio je da će Srbija morati da se odrekne Kosova, ukoliko istraje na želji da uđe u NATO, nakon čega će i Rusija biti primorana da preispita svoj stav prema Kosovu, jer, kako kaže, Rusi ne mogu biti veći Srbi od Srba.

Ruski ambasador je takođe rekao: "Nisu sve zemlje članice NATO priznale nezavisnost Kosova. Kao što je poznato, to su Španija, Grčka, Rumunija i Slovačka. Ali, i po međunarodnom pravu i po statutu NATO, takva situacija je prepreka za ulazak Srbije u Alijansu. Kako se stav većine zemalja NATO neće menjati, to znači da Alijansa može da primi Srbiju u svoje redove samo u 'novim' granicama - bez Kosova". On je naglasio da će Beograd morati da zvanično prizna suverenitet Prištine, što će, naravno, povući za sobom promenu stava i Madrida i Moskve.¹⁷

¹⁷ Blic, 4. februar 2010.

Većina analitičara ovu pretnju tumači kao ucenu Srbije. Međutim, to može biti i izlazna strategija Rusije iz situacije koja sada remeti njene odnose sa NATO i EU.

Osim toga, najavljena poseta državne sekretarke SAD Hilari Clinton Kosovu takodje ukazuje da SAD ubrzavaju politiku konsolidacije kosovske države i da neće blagonaklono gledati na "vršljanje" Beograda na severu Kosova. Predstavnici kosovskih Srba bili su pozvani na molitveni doručak u Beloj kući, što takodje svedoči o tome da SAD veoma pažljivo sprovode svoju politiku na Zapadnom Balkanu.

Strategija kojom EU realizuje strategiju konsolidacije kosovske državnosti do sada je dala rezultate, dok će dalje pridruživanje Srbije evroatlantskim integracijama sigurno biti uslovljeno i prihvatanjem realnosti na Kosovu.

Priznanje Kosova nije za sada aktuelno, ali saradnja sa Kosovom kroz međuregionalnu saradnju polako se nameće Srbiji kao uslov. Sticanje statusa kandidata nalagaće Srbiji da u praksi pokaže veću fleksibilnost u odnosu na Kosovo, kroz podršku funkcionisanju kosovskih institucija.

Odnos međunarodne zajednice prema predsedniku Tadiću i vladajućoj koaliciji u Srbiji se svodi na sledeće: „Treba stvoriti dinamiku po kojoj će Beograd imati rešenje koje će mu sačuvati obraz, a koje bi vodilo smanjenju i konačnom obustavljanju podrške paralelnim strukturama, uz istovremeno približavanje EU”.¹⁸

Medjunarodna zajednica je ubrzala aktivnosti za stabilizaciju i konsolidaciju kosovske države, što za aktuelnu srbijansku vladu predstavlja izazov. Vlada ne bi smela propustiti priliku da pokaže što veću konstruktivnost, jer ističe strpljenje za ucene i manipulacije Beograda.

---

¹⁸ http://www.rtv.rs/sr_lat/politika/sever-kosova:-obustaviti-podrsku--sacuvati-obraz_170079.html

